

PIRMAS

Londonas. Pirmoji vasaros semestro savaitė. Nepermaldaujamas birželio oras. Sekmadienio vakarą Aukštojo teismo teisėja Fiona Mėj leido namuose, šezlonge ištiesusi pėdkelnėtas kojas ir žvelgdama į kitą kambario galą, kur šalia židinio matėsi dalis nišoje įrengtos knygų lentynos, o greta didelio lango kabėjo besimaudančią moterį vaizduojanti nedidelė Renoiro litografija, kurią ji už penkiasdešimt svarų įsigijo prieš trisdešimt metų. Turbūt klastotė. Po litografija ant apskrito riešutmedžio staliuko stovi mėlyna vaza. Ji nebūtų galėjusi prisiminti, iš kur ta vaza čia atsirado. Kaip ir to, kada paskutinį kartą joje merkė gėles. Židinio nebuvo užkūrusi jau metus. Ant numesto pageltusio suglamžyto laikraščių gniutulo jame retkarčiais garsiai ištikšdavo pajuodęs lietaus lašas. Išblizgintas medines grindis dengė rankų darbo ry-

tietišką kilimą. Akies krašteliu ji matė ir fortepijoną, kurio juodas žvilgantis paviršius buvo nustatytas šeimos nuotraukomis sidabriniuose rėmeliuose. Ant grindų šalia šezlongo Fiona buvo pasidėjusi teismo sprendimo juodraščių. Tačiau jautėsi visiškai išsekusi ir apie darbą nenorėjo net pagalvoti.

Rankoje ji laikė jau antrą vandeniu skiesto škotiško viskio stiklą. Tebesijautė sukręsta ir niekaip negalėjo atsigauti po kivirčo su savo vyru. Gerdavo ji retai, tačiau šįkart viskis su vandeniu veikė it gydančias balzamas, ir ji pagalvojo, kad turbūt ryžtųsi pereiti kambarį dėl trečios jo dozės. Tik šįkart įsipiltų mažiau viskio ir daugiau vandens, mat rytoj turėjo būti teisme, be to, buvo budinti teisėja, todėl, iškilus reikalui, jos galėjo prireikti net ir dabar, kai ilsėjosi. Jo pareiškimas ją pribloškė ir užkrovė nepakeliamą našą. Pirmą kartą per daugybę metų Fiona iš tikrųjų rėkė, ir dar dabar ausyse tebeskambėjo jos pačios žodžiai.

— Idiote! Sušiktas *idiotė!*

Ji nesikeikė nuo pat savo nerūpestingos paauglystės laikų, kai lankydavosi Niukasle, nors kartais, besiklausant savanaudiškų įrodinėjimų ar su byla niekaip nesusijusių teisinių išvedžiojimų, jai ir niežtėdavo liežuvį.

Paskui, iš pykčio negalėdama atgauti kvapo, ji garsiai bent du kartus pakartojo:

— Kaip tu *drįsti!*

Tai buvo daugiau kaltinimas negu klausimas, bet jis atsakė labai ramiai:

— Man to reikia. Man penkiasdešimt devyneri. Tai mano paskutinis šansas. O pomirtinio gyvenimo įrodymų kol kas neteko išgirsti.

Pretenzinga pastaba, į kurią atsakymo ji nesugalvojo. Tik žvelgė į jį, turbūt net išsižiojusi. Ir dabar, nors tam jau buvo per vėlu, gulėdama ant šezlongo, ji sugalvojo, ką turėjo jam atsakyti.

— Penkiasdešimt devyneri? Tau *šešiasdešimt*, Džekai! Visa tai apgailėtina ir banalu.

Tačiau tada ji tik išlemeno:

— Visiškas absurdas.

— Fiona, ar tu bent atsimeni, kada mes paskutinį kartą mylėjomės?

Ir tikrai, kada? Jis to buvo klausęs ir anksčiau, kartais apimtas graudulio, kartais suirzęs. Tačiau kai gyvenimas toks užimtas, gali būti sunku prisiminti net ir tai, kas įvyko visiškai neseniai. Šeimos bylų skyrius knibždėte knibždėjo keistų skirtumų, taisyklių išimčių, intymių pusiau tiesų, egzotiškų kaltinimų. Čia, kaip ir visose kitose teisės srityse, reikėjo mokėti labai greitai įsigilinti į visas bylos smulkmenas ir ypatumus. Praeitą savaitę ji baigė nagrinėti besiski-

riančios vienodai ortodoksiškos žydų poros, kuri ginčijosi dėl savo dukterų išsilavinimo, byla. Ant grindų šalia šezlongo gulėjo jos parengto teismo sprendimo juodraštis. Rytoj prieš ją vėl stos nevilties apimta išblyškusi, išsikamavusi, nepaprastai išsilavinusi anglė, penkerių metų mergaitės motina, įsitikinusi, kad vaiko tėvas, griežtų musulmoniškų pažiūrų marokietis verslininkas, nori išsivežti jūdvių dukterį į Rabatą, kur jis ketino apsigyventi, nors pats tėvas patikino teismą, kad taip tikrai nėra. O kur dar nuolatiniai vaidai dėl to, su kuo gyvens vaikai, dėl namų, pensijų, pajamų, palikimo? Paprastai Aukštajam teismui tekdavo susidurti su pasiturinčiais žmonėmis. Turtas retai kada užtikrindavo laimę. Tėvai labai greitai išmokdavo teisinio žargoną ir perprasdavo išskirtinės kantrybės reikalaujančias procedūras, o paskui niekaip negalėdavo suprasti, kaip įsipainiojo į aršią kovą su žmogumi, kurį anksčiau taip mylėjo. Tuo tarpu užkulisiuose laukdami gūžėsi berniukai ir mergaitės, kurių vardai buvo nurodyti teismo dokumentuose, susirūpinę mažieji Benai ir Saros, kol jų likimą sprendžiantys dievai kovėsi iki paskutinio kraujo lašo, pradedant Šeimos bylą teismu, paskui Aukštajame ir galop Apeliaciniame.

Ir nors visas tas sielvartas turėjo kažką bendra, tą patį žmogišką panašumą, jos visa tai niekad ne-

nustoję stebinti. Tose beviltiškosiose situacijose ji manę esanti proto balsas. Nuoširdžiai tikęjo šeimos teisęs nuostatomis. Kai būdavo nusiteikusi optimistiškai, jai atrodydavo, jog tai rodo aiškią civilizacijos pažangą — įstatymais įtvirtinti tai, kad vaiko poreikiai yra aukščiau už tėvų poreikius. Jos dienos buvo užimtos, o vakarais vis pasitaikydavo tai vakarienę Viduriniajame Templyje į pensiją išeinančiam kolegai pagerbti, tai Schuberto ar Skriabino kūrinių koncertas Kings Pleiso koncertų salėje, o paskui taksi arba metro, paimti skalbinius iš cheminęs valyklos, parašyti rekomendaciją moteriškai, kuri tvarkydavo jų namus, kad šioji gautų vietą specialioje mokykloje savo autistui sūnui, ir galų gale miegas. Koks dar seksas? Ji nę už ką nebūtų galėjusi prisiminti, kada tai įvyko paskutinę kartą.

— Aš nevedu inventorinęs knygos.

Jis tik išskętę rankas parodydamas, kad daugiau neturi ką pasakyti.

Ji stebęjo, kaip jis nuęjo į kitą kambario pusę ir įsipylę viskio — to paties, kurį ji gęrę dabar. Pastaruoję metu jis jai atrodę kažkoks aukštesnis, skrajojo it ant sparnų. Žvelgdama į jo nugarą pasijuto atstumta ir pažeminta dęl to, kad yra paliekama dęl jaunesnęs moters, viena ir niekam nereikalinga. Dar pagalvojo, kad turętų tiesiog sutikti su viskuo, ką tik jis pasiūlytų, bet paskui tą mintį atmetę.

Jis grįžo prie jos nešinas stiklu. Nepasiūlė jai vyno, kaip įprastai darydavo tokiu metu.

— Ko tu nori, Džekai?

— Neketinu nutraukti tų santykių.

— Tai nori skirtis.

— Ne. Noriu, kad niekas nesikeistų. Jokių apgaulių.

— Nesupratau?

— Tu viską puikiausiai supranti. Juk pati man esi sakiusi, kad seniai susituokusios poros galų gale pradeda jaustis lyg būtų brolis ir sesuo. Manau, mums nutiko tas pat, Fiona. Aš tau kaip brolis. Tai miela ir patogu, aš tave myliu, bet iki pakratysiu kojas, noriu bent vieno aistringo romano.

Fiona iš nuostabos net išsižiojo, o jis pamanė, kad ji tuoj nusijuoks, gal net iš jo pasišaipys, todėl šiurkščiai pridūrė:

— Noriu ekstazės, kai iš susijaudinimo vos neprarandi sąmonės. Prisimeni, kaip būdavo? Noriu to dar bent kartą, net jeigu tau to nesinori. O gal ir tau norisi?

Ji spoksojo į jį, negalėdama patikėti savo ausimis.

— Štai ir viskas.

Tada ji nebesusilaikė ir išvadino jį idiotu. Fiona puikiai išmanė, kas derama, o kas ne. O dėl to, kad jis, kiek ji žinojo, visada buvo jai ištikimas, vyro pasiūly-

mas pasirodė dar labiau nepriimtinas. Na, o jeigu jis ją anksčiau ir apgaudinėjo, tai puikiai sugebėjo viską nuslėpti. Ji jau žinojo tos moters vardą — Melanė. Beveik kaip mirtina odos vėžio forma*. Ir nujautė, kad vyro romanas su dvidešimt aštuonerių metų mergina iš statistikos skyriaus ją turbūt sunaikins.

— Jeigu tuoj pat nesiliausi, tarp mūsų viskas bus baigta. Daugiau nieko tau negaliu pasakyti.

— Tu man grasini?

— Iškilmingai prisiekiu.

Tuomet ji jau buvo atgavusi savitvardą. Viskas atrodė paprasta. Atvirus santykius galima siūlyti prieš vedybas, o ne kartu nugyvenus trisdešimt penkerius metus. Viskuo rizikuoti, kad jis galėtų dar kartą pasimėgauti aštriais pojūčiais! Pabandžiusi įsivaizduoti, kad ir ji galėtų užsimanyti ko nors panašaus, — paskutinysis romanas būtų ir jos pirmasis, — Fiona tegalėjo galvoti apie visokias kliūtis, slaptus pasimatymus, nusivylimus, telefono skambučius ne laiku ir ne vietoje. Nemaloni būtinybė mokytis elgesio su kuo nors kitu lovoje, naujoviški švelnumai, visi tie apsimetinėjimai. Paskui neišvengiamas atsiskyrimas, neįsivaizduojamų pastangų reikalaujantis atvirumas ir nuoširdumas. Ir viskas būtų nebe taip, kaip buvę. Ne, jai labiau patiko ta netobula dabartinė egzistencija.

* Melanoma.